

Advies - training - onderzoek - projectmanagement

Europese Unie Operatie Syrië onderdeel Russische realpolitik

Vluchtelingenstroom is nieuw wapen voor Poetin

De Russische bombardementen op Syrië lijken onderdeel van de Russische tactiek om Europa te splijten, betoogt **Rob Boudewijn**. De EU is door Poetin aangewezen als nieuwe aartsvijand.

Origineel gepubliceerd in *Parool*, 23 februari 2016

Sinds een half jaar heeft Rusland zich in de Syrische tragedie gemeld om zich een plaats aan de onderhandelingstafel te bombarderen en het regime van bondgenoot Assad te steunen. Aleppo ligt onder vuur en burgerdoelen worden door Russische vliegtuigen gebombardeerd, met nieuwe vluchtelingenstromen als gevolg. Deze bombardementen dienen geen enkel militair-strategisch doel, maar lijken onderdeel van de Russische tactiek om de Europese Unie te splijten en de positie van haar grote leider, Bondskanselier Merkel, te verzwakken.

Bijkomend voordeel is dat de positie van Turkije, aartsvijand nummer één na het neerhalen van een Russisch gevechtsvliegtuig, ondermijnd wordt. Turkije heeft herhaaldelijk aangegeven dat het met bijna 3 miljoen vluchtelingen aan zijn plafond zit, terwijl zich nu weer tienduizenden nieuwe vluchtelingen aan de Syrische-Turkse grens gemeld hebben. Maar Moskou weet maar al te goed dat het merendeel van deze vluchtelingen wil doorreizen naar Europa en het zal Rusland niet ontgaan zijn hoe de vluchtelingenproblematiek Europa tot op het bot verdeeld. Waar in 2006 en 2009 Moskou pijpleidingen afsloot om Europa te destabiliseren, lijkt het nu gebruik te maken van de vluchtelingenstroom.

Bedreiging

Na de val van de muur zag Moskou hoe voormalige vazallen zich tot het andere kamp wendden en binnen een paar decennia grensden zowel de NAVO als de EU plotsklaps aan de Russische grens. De interventies in Georgië en Oekraïne maken duidelijk tot hoe ver de Westerse invloedssfeer wordt geduld. Het oprukken van het Westen richting Oosten wordt in Moskou als een bedreiging gepercipieerd en dient daarom nadrukkelijk met alle middelen tot stand te worden gebracht.

In de nieuwste Russische defensie doctrine, door Poetin ondertekend op 31 december, wordt naast de gebruikelijke vijanden, de Verenigde Staten en NAVO, nu ook de Europese Unie (EU) als aartsvijand geïdentificeerd, terwijl de EU in de voorlaatste doctrine (2009) nog als handelspartner werd gezien. Nadrukkelijk wordt in de doctrine het recht opgeëist dat waar Russische belangen in gevaar zijn, Rusland het recht heeft gewapend in te grijpen. Dit geldt tevens voor gebieden buiten de eigen landsgrenzen waar Russisch gesproken wordt. Een postume rectificatie voor de bezetting van de Krim.

Roebels

In deze nieuwe assertiviteit, vormt de vluchtelingenproblematiek een nieuw wapen voor de Russische realpolitik. Het Europese integratieproject staat door de komst van meer dan een miljoen vluchtelingen onder zware druk. De herverdeling van de 160.000 vluchtelingen over 28 lidstaten wil maar niet van de grond komen en over en weer beschuldigen de EU-lidstaten elkaar.

Nieuwe hekwerken en grenscontroles zijn ontstaan langs de Europese binnengrenzen met verregaande negatieve economische gevolgen. Populistische anti EU-partijen groeien als kool in Europa, waarbij het vermoeden bestaat dat die door Moskou worden ondersteund. Zou GeenPeil ook roebels hebben ontvangen?

Deze interne problemen betekenen dat Europa op dit moment wel andere zorgen aan het hoofd heeft dan een annexatie van de Krim.

Na haar oproep "*Wir schaffen das*" staat Merkel binnenlands onder zware politieke druk. Het kan geen toeval zijn dat na de dramatische oudejaarsnacht in Keulen, pro-Russische media naar buiten kwamen met een bericht dat een 13 jarig meisje zou zijn verkracht. Dit bericht bleek al snel niet waar te zijn, maar toont hoe Rusland de vluchtelingenproblematiek gebruikt om Europa te verzwakken.

Bijna de helft van de Duitsers ziet op dit moment Merkel liever gaan dan blijven en dat is koren op de molen voor Rusland. Immers, Merkel is de motor achter het economisch herstel van Europa en, nog belangrijker, de grote architect achter de sancties tegen Rusland. Door haar positie te ondermijnen, verzwakt Europa ten koste van Rusland.

Het is dus zaak dat Europa snel met een oplossing komt voor de vluchtelingen en ze een warm welkom geeft, als duidelijk signaal naar Moskou dat Europa zich door deze problematiek niet uiteen laat spelen. Tevens dient de EU de sancties richting Rusland aan te scherpen: een handelsboycot maakt duidelijk dat het bombarderen van burgerdoelen om vluchtelingenstromen te creëren, niet getolereerd wordt. Wie niet luisteren wil, moet maar voelen.

Dat beseffen de Amerikanen schijnbaar beter dan de Europeanen, met hun aankondiging het defensiebudget voor Europa de komende jaar te verviervoudigen. Nu is Europa dus aan zet.

Rob Boudewijn is verbonden aan het Europa-Instituut.nl, een Europese denktank en opleidingsacademie.